

**A veresnyakú árpabogár (*Oulema melanopus* L. 1785) őszi búzában okozott kártételének  
képalkotó technikákon alapuló objektív felmérése**

**Szekér Kitti**

Mezőgazdasági mérnöki alapképzési szak nappali tagozat  
Növénytermesztési-tudományok Intézet, Agronómia Tanszék

*Belső témavezetők:* Dr. Keszthelyi Sándor egyetemi tanár  
Növénytermesztési-tudományok Intézet, Agronómia Tanszék  
*Társ-témavezető:* Lukács Helga tanszéki munkatárs, PhD hallgató  
Növénytermesztési-tudományok Intézet, Agronómia Tanszék

Az őszi búza termesztésének sikerességét meghatározó egyik legfontosabb szempont a élelmszeripar által előírt minőségi kritériumok elérése. E minőségi paraméterek mind a malom, mind pedig a sütőipari szabványokban rögzítettek. A betakarított termés minőségét a technológia mellett az időjárás, valamint a fellépő kártevők által okozott veszteség együttesen befolyásolják.

A levélbogarak (Chrysomelidae) családjába tartozó vetésfehérítő bogaraknak négy faja ismert hazánkban. Ezek a veresnyakú árpabogár, veresnyakú zabbogár, kéknyakú árpabogár, kéknyakú búzabogár. A veresnyakú árpabogár (*Oulema melanopus* L. 1758) károsítása a múltban és a jelenben is az őszi búza termesztés sikerességének egyik sarokpontja.

Vizsgálatunk célja az volt, hogy meghatározzuk a levélfelület károsodás mértékét képelemzés (GIMP) felhasználásával, valamint a fotoszintetikus aktivitás változását SPAD index segítségével. Emellett azt is szeretnénk volna kideríteni, hogy milyen következményei vannak ennek a vegetatív károsodásnak a betakarított termés minőségére, melyet közeli infravörös spektroszkópiával (NIR) kívántunk igazolni.

Vizsgálatunk megerősítette, hogy a vetésfehérítők okozta levélkárok a vegetáció során jelentős hatást gyakorolnak a megtámadott őszi búza növények fotoszintetikus aktivitására. Az inszekticiddel nem kezelt területeken a kártevő mintegy 20 nap alatt képes a fotoszintetizáló levélfelület közel 40%-át elpusztítani. A rovar egyedszámnövekedésével egyenes arányban a keletkezett károk határozottan emelkedő, lineáris jelleget mutattak. A megtámadott levélszint esetében a károsodás mértékét a fotoszintetikus aktivitást jelző SPAD-index értékek több mint 40-50%-os csökkenése mutatta. A szakirodalomban fellelhető, kísérletekre alapozott

megállapításokat, amelyek szerint a kalászosok egyik legveszélyesebb kártevői a vetésfehérítő bogarak (*Oulema* spp.), közülük is a veresnyakú árpabogár (*Oulema melanopus* L.), saját vizsgálataim is megerősítették.

A kísérlet igazolta, hogy a vetésfehérítők okozta károk a betakarított őszi búza tételek malom és sütőipari értékeire erőteljes, negatív hatást gyakorolnak, ami a fehérjetartalom esetében közel 30%-os, a Hagberg-féle esésszám esetében pedig 10%-os csökkenést eredményez.

Összességében szabadföldi nagyparcellás kísérletünk rámutatott, hogy a minőségi őszi búza előállítás intenzív termesztéstechnológiai elemek alkalmazását követeli meg, melynek meghatározó eleme a vetésfehérítők ellen irányuló tavaszi inszekticides állománypermetezések időzített megvalósítása. Az elmaradt inszekticides kezelés az őszi búza terményminőségének jelentős visszaesését vonja maga után. Mindezen kémiai beavatkozásokat viszont a jelen és jövő elvárásainak megfelelően úgy kell kivitelezni, hogy az kielégítse az integrált növényvédelem (IPM) kritériumrendszerét.